

U 4/2014 vp

**Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle Eurojustin ja
Moldovan välisestä yhteistyösopimuksesta**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisesti tävaksi tarkoitettu Eurojustin ja Moldovan
lähetetään eduskunnalle neuvoston hyväksyt- välinen yhteistyösopimus.

Helsingissä 13 päivänä helmikuuta 2014

Oikeusministeri *Anna-Maja Henriksson*

Hallitusneuvos Leena Kuusama

OIKEUSMINISTERIÖ

MUISTIO

EUROJUSTIN JA MOLDOVAN VÄLINEN YHTEISTYÖSOPIMUS

1 Taustaa

Eurojust perustettiin 6.3.2002 voimaan tullella päätöksellä Eurojust-yksikön perustamisesta vakavan rikollisuuden torjunnan tehostamiseksi (2002/187/YOS), jäljempänä Eurojust-päätös. Eurojust-päätöksen tavoitteena on edistää ja parantaa tutkinta- ja syytetoimien koordinoitua jäsenvaltioissa sekä parantaa yhteistyötä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä ja tukea niitä. Eurojust-päätöstä on muutettu neuvoston päätöksellä 2009/426/YOS.

Eurojust-päätöksen 26 a artiklan mukaan Eurojust voi tehdä neuvoston hyväksymiä yhteistyösopimuksia mm. kolmansien maiden kanssa. Eurojust itse valitsee, minkä valtioiden kanssa näitä sopimuksia tehdään sekä käy neuvottelut itsenäisesti. Muut EU-toimielimet eivät osallistu neuvotteluihin. Sopimuksen allekirjoittaa EU:n puolelta Eurojustin kollegion puheenjohtaja yksin. Valmiiksi neuvotellulle sopimuksille on ennen allekirjoittamista saatava neuvoston hyväksyntä.

Eurojust on toimittanut 9.12.2013 neuvoston puheenjohtajalle Eurojustin neuvotteleman luonnoksen Eurojustin ja Moldovan yhteistyösopimukseksi. Sopimusluonnos jaettiin jäsenvaltioille 17.12.2013 päivättynä neuvoston asiakirjana (17870/13 COPEN 246 EUROJUST 147). Eurojustin kollegio on hyväksynyt sopimusluonnoksen 22.11.2013 ja Eurojustin yhteinen valvontaviranomainen 14.11.2013. Eurojustin yhteinen valvontaviranomainen on todennut, että sopimus on Eurojust-päätöksen sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2011 mukainen henkilötietojen käsittelyn yksityisyyden, perusoikeuksien ja yksilön oikeuksien suojaamiseksi. Eurojustin yhteinen valvontaviranomainen on varmistanut, että sopimus turvaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaiset perus- ja ihmisoikeudet.

Puheenjohtaja on ilmoittanut, että sopimus on tarkoitettu hyväksyä neuvostossa maaliskuussa 2014. Neuvosto hyväksyy sopimuksen määräenemmistöllä.

2 Sopimuksen pääasiallinen sisältö

Yhteistyösopimuksen tavoite on kehittää Eurojustin ja Moldovan suhteita siten, että sopimuspuolet voivat tehdä tehokasta yhteistyötä ja vaihtaa keskenään tietoja järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi.

Eurojustin ja Moldovan välinen sopimus vastaa pitkälti Eurojustin kolmansien maiden kanssa aiemmin tekemiä yhteistyösopimuksia. Eurojustilla on yhteistyösopimukset Kroatian, Islannin, Sveitsin, Norjan, Yhdysvaltojen, Makedonian ja Liechtensteinin kanssa. Moldova on ratifioinut Euroopan neuvoston tietosuojayleissopimuksen.

Sopimusluonnoksen 2 artiklan mukaan sopimuksen tarkoituksena on tehostaa Eurojustin ja Moldovan välistä yhteistyötä vakavan rikollisuuden, erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin torjumiseksi. Sopimus kattaa Eurojust-päätöksen 6, 7 ja 27 b artikloissa määritellyt yhteistyötavat kuten pyynnöt jäsenvaltioille tutkintatoimien käynnistämiseksi, tietojen vaihdon ja tutkinnassa ja syytetoimissa tukemisen. Joukkotuhonta, ihmisyyttä vastaan tehty rikokset ja sotarikokset eivät kuulu sopimuksen piiriin.

Sopimuksen 6-8 artikloissa määrätään muun muassa Moldovan kansallisesta yhteyspisteestä, toimivaltaisista viranomaisista yhteistyökokouksista osapuolten välillä.

Sopimuksen keskeinen osa koskee tietojen vaihtoa osapuolten välillä. Artiklassa 9 määrätään oikeudesta tietojen vaihtoon. Artiklan mukaan osapuolet voivat vaihtaa kaiken tarvittavan ja oleellisen tiedon artiklassa 2 tarkoitetun päämäärän saavuttamiseksi. Tietoa pyydetessä, sen käyttötarkoitus on ilmoitettava. Jos osapuoli lähettää oma-aloitteisesti

tietoja toiselle osapuolelle, lähettäjän tulee ilmoittaa tietojen käyttötarkoitus. Osapuoli voi asettaa tietojen käyttöä koskevia rajoituksia esimerkiksi tietojen edelleen välittämistä.

Artiklassa 10 määrätään tiedonvaihdon järjestämisestä. Tiedonvaihto tapahtuu Moldovan yhteyssyyttäjän, kansallisten yhteyspis- teiden tai kansallisten viranomaisten ja Euro- justin kansallisen jäsenen tai kollegion välil- lä. Osapuolet voivat myös käyttää muita tie- donvaihtokanavia. Sopijapuolten on varmis- tettava, että niiden edustajilla on oikeus vaih- taa tietoja ja että heidät on asianmukaisesti tarkastettu. Sopimuksen 17 artiklassa kielle- tään tietojen luovuttaminen kolmannelle osa- puolelle ilman toisen osapuolen lupaa ja hen- kilötietojen luovuttamisen riittäviä turvatoi- menpiteitä.

Artiklassa 11 käsitellään sopimuspuolten luovuttamien henkilötietojen käsittelyä ja tie- tosuoja, jonka taso määritellään viittaamalla Euroopan neuvoston asiaa koskeviin sopi- muksiin sekä Eurojust-päätökseen ja Euro- justin tietosuojasääntöihin. Artikla 12 koskee arkaluontoisia henkilötietoja ja niiden luovut- tamista. Tällaisia tietoja voidaan käsitellä vain, jos se on välttämätöntä sopimuksen tar- koituksen toteuttamiseksi. Tietojen käsitte- lyssä täytyy huolehtia riittävästä tietoturvas- ta.

Lisäksi sopimuksessa määrätään muun mu- assa tietojen kohteen oikeudesta saada tieto henkilötiedoista, oikeudesta vaatia tietojen oikaisemista, siirron estämistä ja tietojen poistamista.

3 Ehdotuksen vaikutukset ja suhde Suomen lainsäädäntöön

Sopimus edistää sopimusosapuolten mah- dollisuuksia järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa.

Sopimuksella ei ole vaikutusta Suomen kansalliseen lainsäädäntöön. Suomessa on Eurojust-päätöksen täytäntöönpanemiseksi laki Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta (742/2010). Laissa säädetään muun muassa tietojen luo- vuttamisesta Eurojust-päätöksen 26 a artik- lassa tarkoitetuissa tilanteissa. Suomesta Eu- rojustille luovutettujen tietojen luovuttami- nen kolmannelle valtiolle edellyttää kansalli- sen jäsenen suostumusta. Kansallisen jäsenen tulee tietoja luovuttaessaan noudattaa Suo- men kansallista lainsäädäntöä.

4 Kansallinen käsittely

Kirjelmä on valmisteltu oikeusministeriös- sä. Se on käsitelty oikeus- ja sisäasioiden ja-oston kirjallisessa menettelyssä 14.1.2014 - 16.1.2014.

5 Valtioneuvoston kanta

Suomen kannalta sopimus on hyödyllinen, koska se saattaa edistää sellaisten vaativien rikosten tutkintaa, joiden oikeuskäsittely on Suomen intressissä. Valtioneuvoston kanta on, että sopimus voidaan hyväksyä neuvos- tossa.